

Овчарик Ю.О.

студентка,

*Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ СЮЖЕТНОГО МАЛЮВАННЯ

Розвиток дитячої творчості – одне з головних завдань дошкільного виховання. Здатність до творчості є специфічною особливістю людини, яка дає можливість не тільки використовувати дійсність, але й видозмінювати її. Чим вище рівень розвитку здібностей людини, тим більше можливостей відкривається для її творчої діяльності.

В програмі навчання і виховання дітей від двох до семи років «Дитина» сказано, що в образотворчій діяльності дошкільник може відображати власні почуття, думки, настрої, активно відкривати нові способи реалізації та прийоми зображення, реалізовувати свої уподобання, інтереси, потреби, накопичувати інформацію про події, явища, навколишній світ тощо.

Значний вплив на розвиток дитячої творчості надає сприйняття творів мистецтва. При сприйнятті навколишнього, творів образотворчого мистецтва, а також у процесі створення образу, діти опановують узагальненими способами дії, які в подальшому можуть переносити в образотворчу творчість.

Проблема актуальна, і це підтверджується тим, що робота з малювання у сучасних умовах педагогічного процесу, переважно, винесена далеко за межі занять і практикується як спільна чи самотійна діяльність дітей, що сприяє формуванню та розвитку у дітей лише поверхневих знань, умінь і навичок з малювання.

Здатність до творчості є специфічною особливістю людини, яка дає можливість не тільки використовувати дійсність, а й видозмінювати її. Але, перш ніж говорити про дитячу творчість, потрібно спочатку визначити поняття творчості в цілому з позицій різних наук.

Унікальні можливості всебічного розвитку особистості, на нашу думку, містить у собі художньо-творча діяльність дітей, яка дозволяє гармонійно поєднувати логічні та інтуїтивні процеси, важливі для психічного та духовного здоров'я. Художня творчість, яка виникає в зоні безпосереднього чуттєвого контакту людини з оточуючим світом (М.М. Бахтін, Л.С. Виготський, О.Г. Ковальов та ін.), удосконалює здатність бачити, споглядати, відчувати, дає свободу грі фантазії, уявлення, образного мислення, нагадує про гармонію, недосяжні системному аналізу, активізує прояви інтуїції.

Художньо-творчі здібності розглядаються більшістю дослідників як здатність до творчості засобами художніх образів (О.О. Мелік-Пашаєв, А.І. Савенков). Вони представляють собою сукупність множини певних психічних властивостей, які забезпечують у своїй функціональній єдності максимальну самореалізацію дитини у процесі художньо-творчої діяльності.

В структурі цієї здібності є утворення, які забезпечують її «профіль», специфічність певної художньої діяльності (образотворчої, літературної), і є утворення, що формуються як «родові» якості, загальні для будь-якої художньо-творчої діяльності.

У розумінні художньо-творчих здібностей як «ансамблю властивостей особистості» необхідним є знання структури цієї інтегральної якості: які компоненти є провідними, якою є їх ієрархія. Без цього неможливо зрозуміти, як розвиваються окремі структурні елементи з віком під впливом навчання, як правильно оцінювати здібності та впливати на процес їх розвитку.

У психологічній літературі традиційно підкреслюється тісний взаємозв'язок між творчими здібностями і потребами, емоціями, нахилами, інтересами (В.І. Андреев, Г.О. Балл, Н.С. Лейтес, О.М. Лук, В.О. Моляко). Так, психолог Н.С.Лейтес зауважує, що заглибленість у певну діяльність «не може не сприяти розвитку відповідних здібностей. Разом з тим більшою мірою захоплює, дає більше задоволення та діяльність, яка відбувається успішніше, тобто до якої людина більш здібна» [3, с. 11]. Тому турбота про розвиток здібностей передбачає цілеспрямоване формування мотивів діяльності учнів [2].

Творчість розглядається вченими як людська діяльність вищого рівня до пізнання і перетворення навколишнього природного і соціального світу. У процесі творчої діяльності, що особливо важливо, змінюється і сама людина (форми і способи її мислення, особистісні якості): вона стає творчою особистістю.

Творчість у широкому розумінні – це діяльність, спрямована на отримання чогось нового, неповторного, і тому основним показником творчості є новизна результату (художній твір, ідея, механічний прилад і т.п.). Інакше кажучи, новизна результату творчої діяльності носить об'єктивний характер, оскільки створюється те, чого раніше не існувало. Сам же процес створення має суб'єктивне забарвлення, так як в ньому проявляється індивідуальність творця.

З точки зору філософської науки, творча діяльність – це багато компонентний процес, спрямований на створення нових реальностей і цінностей, в якому об'єднуються об'єктивне і особистісне, тобто суб'єктивне [2].

Важливо виділяти ще й соціальну сутність творчості, оскільки в умовах стрімких змін у соціально-економічному житті суспільства виникає багато питань, вирішити які здатні тільки творчо обдаровані люди. А. Ліловий вважає, що соціальна сутність творчості полягає в створенні суспільно необхідних і суспільно корисних цінностей, які і будуть сприяти формуванню творчого потенціалу особистості [5].

У педагогічній літературі можна зустріти таке визначення поняття творчості: діяльність, результатом якої є створення нових, оригінальних і більш досконалих матеріальних і духовних цінностей, що володіють об'єктивною або суб'єктивною значущістю.

Художня творчість є одним з видів творчості. Таким чином, можна зробити висновок, що художня творчість – це вид творчості, результатом якої

є створення витвору мистецтва, тобто, специфічне відображення об'єктивної реальності у формі художніх образів.

Отже, сюжетне малювання привчає дітей бачити багатство і різноманітність кольорів, ліній і форм оточуючих предметів і явищ, сприяє вихованню в них естетичних відчуттів, розвитку просторового зображення.

Характерна риса зображувальної художньої творчості – створення виразних зображень. Краса та виразність зображення залежить і від того, як діти оволоділи формотворчими рухами та вміють передавати в малюнку форму предмета. Чітко зображена форма робить образ упізнаним і викликає у самого виконавця задоволення, позитивні емоції.

Тому, творчість – важлива складова системи виховання, в ній узагальнено весь життєвий досвід дитини – чуттєвий, ціннісний, моральний, естетичний, пізнавальний, трудовий. Вона лежить в основі успішного засвоєння нових знань, умінь та навичок, саме тому так важливо сформувати у дітей основи творчості.

Список використаних джерел:

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психол. очерк: Кн. для учителя / Л.С. Выготский. – М.: Просвещение, 1991. – 93 с.
2. Выготский Л.С. Психология развития человека / Л.С. Выготский: Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2005. – 1136 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». – К.: Редакція журналу «Дошкільне виховання», 2001. – 55 с.
4. Люблінська Г.О. Дитяча психологія / Г.О. Люблінська – К.: Вища школа, 1974. – С. 167-198.
5. Рубинштейн С.Л. О мышлении и путях его познания / С.Л. Рубинштейн – М.: Просвещение, 1958. – 412 с.

Оксенюк А.В.

студентка,

Науковий керівник: Марченко Т.О.

викладач педагогіки,

ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж

імені І.Я. Франка»

Житомирської обласної ради

МІСЦЕ ОЦІНКИ В ШКОЛІ

Впровадження нових педагогічних технологій у навчання і виховання є характерною рисою розвитку сучасної школи України. Саме в умовах реформування шкільної освіти, зміни пріоритетів навчання та його гуманізації відбувається удосконалення системи оцінювання навчальних досягнень учнів. «Впровадження особистісно-орієнтованого підходу до навчання та підвищення якості й об'єктивності оцінювання» є об'єктивною вимогою часу [1, с. 31].

Сучасна школа потребує нової філософії контролю, за якої, як зазначає відомий український дидакт О. Савченко, акцент зміщується на опанування